

Lačnim meščanom in delavcem v premislek!

(Iz peresa evropskega kmetovaleca.)

Dan za dnevom se slišijo pritožbe in očitani meščanov in tovarniških delavcev nasproti kmetom, kakor da bi le-ti bili krivi vsega glada in ubožstva, ki stiska v tej svetovni vojni človeški rod. Očita se posebno, da kmetje s svojimi oduševskimi cenami za svoje pridelke hočejo popolnoma izstradati in izmordati meščane in delavce. Oglejmo si torej to stvar v pravi luči in prepričali se bomo, da noben stan ne žrtvuje toliko v korist domovine, kakor ravno kmeti-ki stan.

Najboljše delavske moči, to so moški, so kme-tom odtegnjene. Ni čuda torej, da se pridelek živeža od leta do leta bolj krči. Nesrečna rekvizicija živine je povzročila, da ni več dovolj gnoja za njive; trav-nikov tako ne upoštevamo več, ker krme ne bomo po-trebovali, ko več živine ne bomo imeli. Tudi njive se ne bodo mogle več obdelovati, ker primanjkuje vpre-žne živine. Sicer pa se brez gnoja ne izplača delo. Blizamo se torej še slabšim časom. Da pa kmetje ni-so krivi vedno rastoči draginji in da kljub precej vi-soki ceni še svoje pridelke pod izgubo prodajamo, hočem dokazati s golimi številkami.

Vzemimo n. pr. en oral njive, ki bi po sedanjih cenah stala kakih 2000—3000 K. Na to njivo vsejemo pšenico. Da bo pšenica kaj obrodila, je najprej po-trebno, da ji dobro pognojimo. Na en oral njive je potrebno kakih 20 voz gnoja in s tem še ne bo pre-več pognojeno. Voz gnoja računimo po slabi ceni le 5 K, torej 5 krat 20 K = 100 K. Semena potrebujemo najmanj 100 kg. — 70 K. Voznik, ki je vozil gnoj, je zaslužil 20 K. Dva nakopača in tisti, ki je gnoj raz-fresal s hrano vred po slabem računju stanejo tu-di 20 K. Oranje in sploh vsa setev je stala zelo po-ceni računju tudi 20 K; torej vsa setev stane 230 K. Sedaj je delo opravljeno do žetve. Da se spravi žetev, je potrebno najmanj trih delavcev z dnevno plačo za sedanjih čas slabo računju po 5 K, skupaj 15 K. Vožnja in sploh spravljajo pod streho bi sta-lo tudi najbolj poceni 15 K. Da se pšenica omliati, je treba dveh mlatičev na tri dni z dnevno plačo 5 K, torej 30 K. Pridelovalni stroški znašajo po jako pe-nem računu 290 K. Davek od njive znaša približno 10 K. Ako računamo obresti od kapitala, ki leži v njivi, in sicer vzemimo nizko sedanjo ceno 2000 K z vojnoposojilnim odstotkom 5%, tako bi znašale ob-resti 110 K. Vsi stroški pridejo po najbolj cenem ra-čunu na 410 K. Na tej njivi pa bi zrastle v srednje-dobri letini okrog 5 q zrnja. To se proda po dovolj-jeni najvišji ceni 1 q za 70 K. Za zrnje bi se to-rej dobilo 350 K. Stroški 410 K in dohodki 350 K! A vendar se očita poleg tega kmetom oduševstvo in — brezsrčnost!

Sedaj si pa oglejmo še stvar od druge strani, in sicer reči, ki so neobhodno potrebne tudi za kme-te. Ustavimo se pri obleki. Ako si hočeš kupiti le 1 srajco, moraš odšteti najmanj 150 K. Par čevljev pa stane najmanj 200 K, kajti že par podplatov stane 70 K. Ako si hočeš in tudi moraš kupiti celo obleko, ta-ko moraš prodati že dobro kravo ali pa pitanega vo-la in se srečen si, če kje kaj dobiš. Ako si hočeš o-bleko malo pokrpati in si v ta namen kupiš špulo su-kanca, moraš dati zanj najmanj 60 K. To je znesek, ki bi v prejšnjem času zadostoval za celo obleko. A sedaj si pa oglejmo še orodje, ki se rabi pri obdelo-vanju zemlje, n. pr. motiko ali koso, ki je stala prej 2—3 K, stane sedaj 10—20 K. Pri vozu se zlomi ko-lo. Stane sedaj 150—200 K. Prej ni stal cel voz toli-ko. Ako hočeš imeti nov voz, moraš dati zanj znesek, ki bi v prejšnjem času zadostoval za močen avtomo-bil. Do sedaj se še je za silo izhajalo, ker so bili polni hlevi živine. Kaj bo pa za naprej, ko so hlevi izpraznjeni? To pa mora priznati vsak norec, da ži-vina ne raste tako naglo, kot gobe po dežju.

Iz zgoraj nevedenega se torej lahko vsek pre-priča, kako krivično se obsoja kmet, ki v svojo last-no izgubo preživlja vse stanove. V zahvalo pa mora svoje potrebščine plačevati do stokrat dražje v pri-meri s ceno njegovih pridelkov. Ko bi mi dobili par podplatov za 1—2 K, bi z veseljem prodajali svojo živino, ako bi jo imeli, za 1—2 K žive teže. Ako bi mi dobili špulo sukanca za 20—30 v, bi tudi za to-le ceno lahko oddali svoje zrnje.

To naj bo torej meščanom in delavcem v prev-darek, da ne bodo mislili, da je z vojno nastopila za kmete zlata doba.

gaski meji vzhodno od francoske trdnjave Nancy pri mestu Parroy. Odkar je Nemec na to mejo neda-juje

Na drugih bojiščih.

Na italijanskem bojišču so naši zavzeli z nenadnim napadom tri visoke sovražne gore in si-ker Punto di San Matteo, Monte Mantello in Vrh le-denikov. Vse tri zavzete gore so visoke čez 3500 m. Sicer se pa vrše na celi fronti živahne sovražne pri-prave za novo ofenzivo. — V Palestini živahni boji severno in vzhodno od Jeruzalema zlasti ob re-ki Jordan, kjer se Angleži pripravljajo na novo ofenzivo. — V Rusiji prodirajo od severa in juga angleške čete vedno globlje v osrednjo Rusijo, na vzhodu pa Japonci in češko-slovaške čete vedno glo-blje v Sibirijo.

Razne politične vesti.

Bavarci za Jugoslovane. To čini se je mudi odličen Bavarec-katoličan v Mariboru. Učenjak se vrlo zanima za jugoslovansko vprašanje. Pravi: V Nemčiji je vsenemško časopisje skušalo celo katoliča-nom ostuditi jugoslovansko gibanje, češ, jugoslovans-ko agitacijo vodijo sami prostozidari in veleizda-jalci. Čez mejo ne dovolijo niti enega spisa, ki bi nemškimi katoličanom pojasnil opravičenost jugoslo-vanskega vprašanja. Kako se je začudil mož, ko je izvedel, da n. pr. mariborski Slovenci, ki štejejo nad 15.000 duš, nimajo ne ene slovenske šole, da grški Slovenci, ki jih je gotovo nad 50.000, nimajo ne ene-ga svojega učnega zavoda, istotako se godi Sloven-cem v Trstu. Ko se mu je pojasnilo, da nam pošilja vlada same tuje-uračnike, da preganja cesarju in domovine zveste Slovence kot pse, je učenik mož re-kel: Sedaj vidim, da je ustanovitev Jugoslavije res upravičena zahteva. Gospod doktor, ki zavzema, na Bavarskem veleodlično mesto, potuje na naš jug, da natanko prouči naše gibanje. Ponovno je izjavil, da se lahko zanesemo: bavarski katoličani priznavajo opravičenost našega bojevanja za svobodo in neod-visno Jugoslavijo.

Nemško zborovanje v Weizu. Dne 8. t. m. se je vršil v Weizu na Srednjem Stajerskem vsenemški ljudski shod, na katerem so soglasno sprejeli reso-lucijo, v kateri zahtevajo: Da naj se najodločnejše za-ro „znana slovenska veleizdajalska stremeljenja“, pri čemer se merodajne oblasti ne smejo plašiti niti pred skrajnimi sredstvi sile; nemškemu narodu se morajo brezpogojno zagotoviti pripadajoče mu predpravice, in vodstvo v državi; uvesti se mora nemški državni jezik in izpolniti vse druge nemške zahteve; prepre-čiti se mora ustanovitev jugoslovanske države in o-hraniti nemškimi alpskim deželam svobodno pot na morje; drugače pa Nemci nimajo namena, da bi ne-nemskim narodom v Avstriji delali nasilje ali jih za-tirali; nemški poslanci se pozivljejo, naj se v obram-bi nemškega naroda in avstrijske države tesno zdru-žijo brez razlike strank in delajo v vsem sporazum-no z nemskim narodnim svetom; ako tega ne bi sto-rili, jim bo nemško ljudstvo odtegnilo svoje zaupan-je.“ — Nemci torej že odnehujejo. Nikjer ni več tise razboritosti za nadaljevanje vojske, kakoršna je še bila pred dobrim mesecem. Dogodki na zapadu so pokazali, da Nemci niso več vsemogotni.

Sklepanje finančnega odseka. Finančni odsek avstrijske državne zbornice je bil sklican na torek, dne 10. septembra. Na dnevnem redu je več novih davčnih vladnih predlog, kot davek na vino, davek na peneča vina, davek na premož, na sladkor, na pridobitino, na zemljišče, torej samo taki davki, ki zadenejo kmeta in revnejše prebivalstvo, ne pa tudi onih oseb, ki so si v tej vojni nakupili razne mili-jone. — V torkovi seji finančnega odseka sta govo-rila ministrski predsednik Hussarek in finančni mi-nister Wimmer. Oba sta naglašala potrebo novih da-vkov, kajti državni primanjkljaj znaša to leto že 19 milijard K. Slovenski poslanec Jaro je predlagal, da se dnevni red spremeni tako, da se naj kot prva točka razpravlja o zvišanju cen za kruh. Ta predlog, kakor tudi predlog, da se izpusti iz vojaške službe 600.000 mož, ki niso sposobni za vojaško službo na fronti, je bil odklonjen, naker je odsek razpravljal o o davku na peneča vina. Vladna predloga je bila sprejeta. Sprejet je bil tudi z večino glasov predlog, da finančni odsek nadaljuje razprave o raznih no-vih davkih.

Čehi se ne odpovejo Slovaški. Češki poslanec Zahradnik je izjavil v razgovoru z urednikom nekega ogrskega lista, da se češki narod ne odpove svoji zahtevi po ogrski Slovaški za nikako ceno, naj se z-godi karkoli; če sta Dunaj in Budimpešta tudi pri-pravljena, da se pogodita, je zdaj že prepozno. Čehi ne odnehaajo niti koraka od svojega načrta. V Ljub-ljani nečujno sprejeto geslo „Od Trsta do Gdanskega“ ni publici in vsirajali bomo za skupno stvar do končne zmage.

Politična posvetovanja na Dunaju. Pretekli te-den so se mudili na Dunaju nemški državni tajnik za zunanje zadeve pl. Hintze, nemški podtajnik za zunanje zadeve ter višji nemški častnik, kjer so se vršila razna važna posvetovanja med avstrijskimi, o-grskimi in nemškimi državniki, kot o poljskem vpraš-anju, katero je treba čimprej rešiti. Toda gre se ne le za rešitev poljskega vprašanja, ampak tudi za rešitev cele vrste perečih in velevažnih političnih vprašanj naše notranje in zunanje politike. O vspehu teh posvetovanj in pogajanj državnikov nam navad-nim zemljanom ni nič zanesljivo znanega. Kaj se je sklenilo o poljskem vprašanju in kaj glede mirovne-

ga vprašanja, se poroča le toliko, da je bil prihod po-svetovanj in pogajanj ugoden.

Spitzmüller — skupni finančni minister. Na mesto dosedanjega začasnega skupnega finančnega ministra grofa Buriana, ki je zajedno naš znanji minister, je imenovan za skupnega finančnega minist-ra bivši avstrijski finančni minister — baron Spitz-müller.

Delegacije. Več državnih poslancev, ki so čla-ni avstrijske delegacije, je izrazilo našemu zunanje-mu ministru grofu Burianu svoje obžalovanje, da jim ne da nobenih obvestil glede ukrepov v važnih vprašanjih naše zunanje politike ter so zahtevali pojas-nil, iz katerih vzrokov vlada ne skliče delegacijo. Zu-nanji minister grof Burian je ob tej priliki razrazil svojo željo, da se skličejo delegacije čimprej in u-pa, da bodo sklicane že v drugi polovici meseca sep-tembra. Ako bi pa vsled zasedanja državne zbornice ne bilo mogoče sklicati delegacij, bodo pa sklicani člani odseka za zunanje zadeve delegacij, katere bo zaupno obvestil o vseh važnejših vprašanjih naše zunanje in notranje politike.

Izgradnja lačnega prebivalstva v Beljaku na Ko-roškem. Dne 4. t. m. dopoldne so se zbrale beljaške žene v vrste in odšle pred okrajno glavarstvo pro-te-stirat proti draginji mesa. Tam so kratkoma dobile nepovoljen odgovor. Razjarjene žene so šle nato od trgovine do trgovine, razbijale okna in plenile živila. Zadržati jih ni mogla niti policija, niti vojaštvo. O-poldne je odšla množica na kolodvor z namenom, da dobi tam kak vagon živil. Zabranila je celo, da br-zovlak ni mogel oditi s postaje.

Spanija in Nizozemska proti Nemčiji. Kdo so nemški podmorski čolni potopili v tej svetovni vojni eno četrtino španskih trgovskih ladij, kar Spanija v gospodarskem oziru hudo občuti, kajti njeno trgovs-ko brodogradnjo zdaleka ne zadošča potrebam države in ker Nemčija kljub ugovoru Spanije še vedno po-taplja španske ladje, so nastale v poslednjem času razmere med Spanijo in Nemčijo precej napete. V španskem ministrskem svetu se vrše v enomer dolgo-trajna posvetovanja, španska vlada je celo zagrozila Nemčiji, da se bo za vsako potopljeno špansko la-djo odškodovala z nemškimi ladjami, ki se nahajajo v španskih pristaniščih. Vrše se tajna pogajanja med špansko in nemško vlado. Nemčija odjenjuje in skuša ustreči španskim zahtevam, kajti Nemčiji bi utegnila biti Spanija s svojimi 20 milijoni prebiva-cev zelo nevarna, ako bi postala njena sovražnica, kajti na francosko bojišče bi bila v stanu poslati — brez posebnih težav — čez 1 milijon mož. Pogajanja se nadaljujejo. Ker so nemški podmorski čolni dose-daj potopili že čez eno tretjino nizozemskih trgovskih ladij, je začela groziti Nemčiji še tudi Nizozemska. Ker je velik del javnega mnenja prebivalstva Spani-je proti Nemčiji, javno mnenje Nizozemske pa skore do cela, se je bati najresnejših zapletljajev med Nem-čijo in imenovanimi državama.

546 umorov v Rusiji. Grozodejstva, umori in puni so v Rusiji na dnevnem redu. Iz maščevanja vsled umora Urickega so v Petrogradu usmrtili 512 oseb, da tako maščujejo njegov umor in da bi ne prišlo več do sličnega slučaja. V Smolensku so pa isto-časno usmrtili 34 protirevolucionarcev, med temi je bilo 34 veleposestnikov in bivši moskovski arhimandrit. Za slučaj, ako bi bil izvršen še kak napad na kakoga člana sedanje vlade, so sklenili, da usmrtilo 121 oseb, katere so že pozapri. Med temi se nahaja več bivših višjih ruskih častnikov, pet ruskih veli-kih knezov, nekaj bankirjev in mnogo drugih odlič-nih oseb. Vsa poročila iz Rusije soglašajo, da vla-dajo v državi razmere, ki v nobenem oziru ne zaos-tajajo za znano francosko revolucijo.

Tedenske novice.

† Župnik Alojzij Šuta. Dne 10. septembra je po daljši bolezni umrl v 53. letu svoje starosti ž. g. Alojzij Šuta, župnik pri Smarjeti pri Ptuj. Rojen je bil leta 1865 v prijaznem Sv. Boltenku v Slov. go-ricah, v mašnika posvečen leta 1889. Kot kaplan je služboval pri Sv. Marjeti pri Ptuj, kot kaplan in provizor v Sevnici do leta 1897, ko je bil imenovan za župnika pri Sv. Marjeti pri Ptuj. Pogreb se vr-ši v petek, dne 13. t. m., ob 10. uri dopoldne. Sveti-la mu večna luč!

Duhovne vaje za duhovnike se vršijo ta teden v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru. Udeležuje se jih le-po število duhovnikov. Duhovne vaje vodi ž. g. o. Bonifacij Vodermaier, dominikanez iz Gradca.

V kn. šk. dij. semenisce so bili nanovo spre-jeti: drugošolca: Franc Ferme od Sv. Stefana pri Zasmu in Bogomir Avsenak iz Rajhenburga; tretješolci: Maks Držečnik iz Ribnice, Jernej Černé iz Smartna v Rožni dolini in Jakob Dvor-sak od Sv. Barbare pri Vurberga ter petošolci Gregor Zafošnik iz Slov. Bistrice.

Vpisovanje na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru. Na Cesarja Franca Jožefa I. jubilejnim učiteljskim šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za otroški vrtec, vadnico, meščansko šolo, priprav-nice in I. letnik šolskega leta 1918/19 v ponedeljek, dne 10. septembra od 8. do 12. ure. Sprejemni in penavljajni izpiti so 17. in 18. septembra. — Vodstvo.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni iz-piti za I. razred bodo v ponedeljek, dne 16. t. m., od točno 10. ure dalje; za ta izpit naj se učenci vpišejo najpozneje do dne 15. t. m. in sicer najkrajše s tem, da pošljejo gimnazijskemu ravnateljstvu zadnje šols-

Veleofenziva četverosporazumovih armad se na-daljuje z nezmanjšano silo od Yperna ob flandrijski belgijski meji proti do mesta Parroy ob francosko-lotarinški meji vzhodno od francoske trdnjave Nan-cy. Četverosporazumove armade so pridobile ozemlja na celi fronti za približno 10.000 štirijaških kilomet-rov. Nemške čete se sicer polagom, toda stalno umi-kaajo pred veliko premočjo četverosporazumovih ar-mad. Na črti med Ypernom in La Basse se bje boj za važno mesto Armentieres, kjer prodirajo Angleži v smeri proti velikemu mestu Lille. Najhujši boji se bjejo na črti Cambrai—St. Quentin—La-Fere vzhodno od Amiens, kjer so Nemci izgubili celo vrsto važnih postojank kot: Queant, Bapaume, Cambrai, Peronne in Ham ter stoji 4 km zahodno od velevaž-nega železniškega križišča St. Quentin. Na črti La-Fere—Laon—Reims so se Nemci umaknili med rekama Aisne in Vesle na severni breg reke Aisne. No-va boji so sedaj vsplameli celo ob francosko-lotarin-